

STORTINGET

Grunnlovsforslag 14

(2019–2020)

Grunnlovsforslag fra Audun Lysbakken og Freddy André Øvstegård

Dokument 12:14 (2019–2020)

Grunnlovsforslag fra Audun Lysbakken og Freddy André Øvstegård om endring i § 68 (om at Stortinget trer sammen tidligere)

Til Stortinget

Bakgrunn

Stortinget trer hvert år sammen til ny sesjon den første virkedagen (inkludert lørdag) i oktober måned, slik det er slått fast i Grunnloven § 68:

«Stortinget trer sammen i alminnelighet den første hverdag i oktober måned hvert år...»

I dette forslaget foreslås det å endre Grunnloven slik at Stortinget trer sammen første virkedag i september, altså én måned tidligere enn i dag. Siden det er stortingsvalg i september hvert fjerde år, foreslås det at denne endringen ikke skal gjelde de årene det er stortingsvalg. Da skal Stortinget tre sammen på første virkedag i oktober, som i dag.

Behov for endring

Mange representanter velger å bruke sommerpauzen til gagns virksomhet, som å besøke sine fylker og lokallag, besøke bedrifter og skoler, eller ta sommerarbeid. Samtidig har Stortinget behov for en mer jevn fordeling av arbeidsmengden knyttet til saksbehandlingen i Stortinget. I dag er det slik at arbeidsmengden før jul og før sommeravslutningen ofte er ganske høy, med møter til langt over midnatt. En ordning med en noe lengre sesjon vil forhåpentligvis dermed kunne bidra til en noe jevnere arbeidsmengde i året sett under ett.

Aller viktigst; den lange perioden hvor Stortinget ikke er samlet, gir utfordringer for Stortingets kontroll med regjeringen og for nødvendig stortingsbehandling av saker som haster. Stortinget kan, når det ikke er samlet, etter Grunnloven § 69 sammenkalles av Kongen dersom hen finner det nødvendig. Etter Grunnloven § 80 forblir Stortinget samlet så lenge det finner det nødvendig, og kan igjen samles for å gjenoppta forhandlingene frem til senest siste hverdag i september. Likevel er den lange perioden fra Stortingets forretninger er tilendekommet i juni til Stortinget igjen trer sammen første virkedag i oktober problematisk, da terskelen i praksis er høy for å sammenkalle Stortinget i denne perioden. Dette gjelder både nødvendig behandling av saker som haster, og Stortingets løpende kontroll med regjeringen.

Under situasjonen med utbrudd av covid-19 i 2020 ble denne problemstillingen gjeldende med innføringen av midlertidig lov om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 mv. (koraloven), samt utstrakt brukt av smittevernloven § 7-12.

Hensynet til løpende kontroll med regjeringen og en politisk debatt på mest mulig likefot mellom regjering og opposisjon på Stortinget tilsier at Stortinget bør ha møter i en så stor del av året som mulig.

Andre praktiske konsekvenser

Den viktigste innvendingen mot å samle Stortinget tidligere enn første virkedag i oktober er at stortingsvalg avholdes andre eller tredje mandag i september (hvert fjerde år). Perioden fra valgdagen til første virkedag i oktober måned synes som en rimelig tid for å kontrolltelle stemmer og kvalitetssikre gjennomføringen av stortingsvalget. Forslaget bør derfor ta hensyn til at i de årene hvor det er stortingsvalg, bør Stortinget samles på

samme tidspunkt som i dag, det vil si første virkedag i oktober. Dette er ivaretatt i forslaget.

En annen praktisk konsekvens vil være at man måtte justere dagens praksis med at Stortingets høytidelige åpning i dag sammenfaller i tid med kongens trontale og regjeringens budsjettframleggelse. Dette er imidlertid ikke en uoverstigelig innvending. En framskynding av Stortingets høytidelige åpning ville på den ene siden bety at man vil foretrekke å framskynde trontalen og budsjettframleggelsen tilsvarende. Det vil ha noen praktiske, men ikke uoverstigelige, konsekvenser for regjeringas budsjettarbeid.

På den annen side ville en slik løsning kunne bidra positivt til å skille i tid trontalen, som er regjeringens visjoner for det kommende året, og budsjettframleggelsen, som er regjeringens budsjettmessige konkretisering av sine visjoner. Et slikt skille i tid vil være positivt, fordi det vil tydeliggjøre det skillet som i dag er utydelig mellom de to.

Som en konsekvens av å endre Grunnloven § 68 må også § 80 endres, som omtaler hvor lenge en sesjon kan vare (før den nye begynner).

Siden det i inneværende periode også fremmes forslag om å innføre republikk og avvikle det arvelige monarkiet, til behandling i perioden 2021–2025, fremmes dette forslaget til endring av § 68 i tre alternativer, tilpasset ulike mulige utfall av behandlingen av forslaget om republikk.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Alternativ 1:

§ 68 skal lyde:

Stortinget trer sammen i alminnelighet den første hverdag i september måned hvert år i rikets hovedstad, med mindre kongen på grunn av overordentlige omstendigheter, for eksempel fiendtlig innfall eller smittsom syke, velger en annen by i riket. En slik bestemmelse må da betimelig bekjentgjøres.

–

Stortinget kjem i regelen saman i hovudstaden den fyrste kvardagen i september kvart år, om ikkje kongen på grunn av usedvanlege omstende, så som fiendsleg

åtak eller smittsam sjukdom, vel ein annan by i riket. Ei slik avgjerd må gjerast kjend i tide.

Alternativ 2:

§ 68 skal lyde:

Stortinget trer sammen i alminnelighet den første hverdag i september måned hvert år i rikets hovedstad, med mindre regjeringen på grunn av overordentlige omstendigheter, for eksempel fiendtlig innfall eller smittsom syke, velger en annen by i riket. En slik bestemmelse må da betimelig bekjentgjøres.

–

Stortinget kjem i regelen saman i hovudstaden den fyrste kvardagen i september kvart år, om ikkje regjeringa på grunn av usedvanlege omstende, så som fiendsleg åtak eller smittsam sjukdom, vel ein annan by i riket. Ei slik avgjerd må gjerast kjend i tide.

Alternativ 3:

§ 68 skal lyde:

Stortinget trer sammen i alminnelighet den første hverdag i september måned hvert år i rikets hovedstad, med mindre presidenten på grunn av overordentlige omstendigheter, for eksempel fiendtlig innfall eller smittsom syke, velger en annen by i riket. En slik bestemmelse må da betimelig bekjentgjøres.

–

Stortinget kjem i regelen saman i hovudstaden den fyrste kvardagen i september kvart år, om ikkje presidenten på grunn av usedvanlege omstende, så som fiendsleg åtak eller smittsam sjukdom, vel ein annan by i riket. Ei slik avgjerd må gjerast kjend i tide.

§ 80 annet ledd skal lyde:

I overensstemmelse med Stortingets forretningsorden kan forhandlingene gjenopptas, men de opphører senest siste hverdag i august måned. På det siste storting før et stortingsvalg opphører forhandlingene likevel siste hverdag i september måned.

–

I samsvar med reglar i den ordenen Stortinget har vedteke, kan forhandlingane takast opp att, men dei blir avslutta seinast siste kvardagen i august. På det siste stortinget før eit stortingsval blir forhandlingane likevel avslutta siste kvardagen i september.

19. juni 2020

Audun Lysbakken

Freddy André Øvstegård

Referert i Stortingets møte 19. juni 2020.

«Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg.»

Tone Wilhelmsen Trøen

president

